

Uroš Grilc sklene: »Zato pričujoči strip nikakor ni bližnjica do izvirnika, je le ponižen poskus avtorske interpretacije v nekem žanru, ki je bralno-vizualen in ki omogoča tudi subverzivna podvzetja literarnega dela.«

■ BARBARA HANUŠ

PISMENOST ZA VSE: NOVI IZZIVI, NOVE PERSPEKTIVE

Med 24. in 26. junijem je v Haniji na otoku Kreta v Grčiji potekala 23. Evropska konferenca o pismenosti. Organiziralo jo je Helensko združenje za jezik in pismenost (HALL: Hellenic Association for Language and Literacy) skupaj z Zvezo evropskih bralnih društev (FELA: Federation of European Literacy Associations). Tema konference je bila *Pismenost za vse: novi izzivi, nove perspektive*.

Na evropskih konferencah so tudi predavatelji iz neevropskih držav, prišlo je 300 udeležencev iz štiridesetih držav, razpravljali smo o pomenu pismenosti in o spodbujanju branja. Svet se spreminja, zato se spreminja tudi definicija pismenosti. Ko govorimo o pismenosti, že dolgo ne govorimo več le o bralni pismenosti, pojavljajo se nove pismenosti, ki jih moramo obvladati za kakovostno življenje. Vsi ljudje nimajo dostopa do izobrazbe in nivo njihove pismenosti jim ne omogoča uspešnega vključevanja v družbo. Kaj lahko storimo za tiste, ki živijo v manj spodbudnem okolju?

Plenarna predavanja so imele Mary Kalantzis (Univerza Illinois, ZDA), Cathy Burnett (Univerza Sheffield Hallam, Združeno kraljestvo Velike Britanije in Severne Irske) in Kate Cain (Univerza Lancaster, Združeno kraljestvo Velike Britanije in Severne

Irske). Ostali predavatelji smo bili razdeljeni v triinpetdeset skupin, udeležili smo se lahko sedmih okroglih miz in devetnajstih delavnic.

Nižji rezultati na mednarodnih preizkusih bralne pismenosti so povečali zanimanje za raziskovanje pismenosti. Strokovnjaki so predstavljali izsledke raziskav v posameznih razredih. Vsi se strinjajo, da je treba definicijo pismenosti na novo premisliti in da osnovna pismenost ni dovolj. Raven pismenosti je treba dvigniti, kritična pismenost je v svetu, ki je poln izzivov, izjemno pomembna. Od stopnje pismenosti je odvisen tudi gospodarski napredek držav.

Veliko predavateljev je govorilo o digitalni pismenosti. Svet postaja vse bolj digitalen, vzgojitelji in učitelji na to nismo pripravljeni. Učitelji poučujejo učence, ki učnega jezika ne znajo, njihovi materni jeziki so različni, pozornost otrok kratkotrajna. Testi pogosto preverjajo le branje, razumevanje prebranega in pisanje, izobraževanje ne sledi hitrim spremembam, ki zahtevajo, da na pismenost pogledamo širše. Strokovnjaki so poudarili tudi, da je kritična pismenost širši pojem kot kritično mišljenje.

Čeprav se vedno bolj zavedamo pomena pismenosti za posameznika in družbo, zaznavamo upad pismenosti in zanimanja za branje. Več predavateljev se je spraševalo, kako povečati motivacijo za branje. V Haniji so podelili nagrado za inovativno prakso na področju promocije bralne kulture. Prejel jo je finski projekt *Words Matter*. Pred dvema letoma je to nagrado prejela Bralna značka.

Na konferenci je sodelovalo veliko Slovenk. Referate smo predstavile Petra Potočnik, Petra Mikeln, Tilka Jamnik, Metka Kostanjevec, Sanja Šabeder Jaušovec, Veronika Rot Gabrovec, Ana Vogrinčič Čepič, Tatjana Vučajnk,

Urška Repinc, Romana Fekonja, Tatjana Lukovnjak in Barbara Hanuš. Profesorice Prve gimnazije Maribor so predstavile plakat in priročnik za spoznavanje Evropske unije v predšolskem obdobju.

Pokazale smo, da se na področju spodbujanja pismenosti v Sloveniji veliko dogaja. Slovenija bo organizatorica naslednje evropske konference o pismenosti. Ob zaključku konference je Petra Potočnik vse povabila na 24. Evropsko konferenco o pismenosti, ki bo julija 2026 potekala v Ljubljani. Organiziralo jo bo Društvo Bralna značka Slovenije – ZPMS v partnerstvu z Bralnim društvom Slovenije in ostalimi sodelavci s področja bralne kulture. Naslov konference je že določen: *Pismenost: vrata v boljši svet*.

■ BARBARA HANUŠ

SLAVISTIČNI ZNANSTVENI PREMISLEKI 7: PREUČEVANJE OTROŠKE IN MLADINSKE KNJIŽEVNOSTI

Oddelek za slovanske jezike in književnosti je v sodelovanju s Slavističnim društvom Maribor organiziral 7. mednarodno konferenco *Slavistični znanstveni premisleki* z naslovno temo *Preučevanje otroške in mladinske književnosti*. Konferenca je potekala 16. in 17. maja 2024 na Filozofski fakulteti Univerze v Mariboru.

Simpozij je odprl tri zaokrožene entitete, ki so dokaj samostojne in hkrati soodvisne: (1) terminološka vprašanja, povezana z otroško in mladinsko književnostjo: tematologija, književne vrste in oblike bralnih gradiv, kanonizacija, medbesedilnost; (2) vrednotenje otroške in mladinske književnosti, temeljni kriteriji; (3) teorije bralnega razvoja

in branja: starost naslovnikov oz. razvitost sposobnosti bralne pismenosti mladega bralca ali bralke; kriterija dolžine besedila in števila različnih besed v besedilu (povezava z gradniki bralne pismenosti, zlasti z gradniki besedišče, razumevanje besedila, kritično branje).

Simpozij je naslavljal naslednja vprašanja:

- definiranje terminov otroška književnost – mladinska književnost – književnost za mlade odrasle,
- književne vrste v otroški in mladinski književnosti,
- književni žanri in žanrski sinkretizem,
- oblike knjig: slikanice (tudi slikanice brez besedila), stripi, ilustrirane knjige in knjige brez ilustracij,
- multimodalnost,
- jezik v otroški in mladinski književnosti,
- kriteriji kakovosti v različnih izborih (nagrade, šolsko branje, branje za zabavo),
- starostna stopnja in bralna zmožnost, razumevanje prebranega, odziva na prebrano,
- didaktika otroške in mladinske književnosti.

Simpozija se je udeležilo 55 referentov, ki so predstavili 40 referatov (zaradi oddaljenosti nekaj tudi na daljavo). Jeziki simpozija so bili vsi slovanski jeziki in angleščina, enako je veljalo tudi za zbornik povzetkov, ki je dostopen na povezavi <https://szp7.ff.um.si/>. Konference so se udeležili referentke in referenti iz Slovenije, Hrvaške, Srbije in Makedonije. Mednarodnemu programskemu odboru je predsedovala red. prof. dr. Dragica Haramija.

V zadnjih nekaj letih se kažejo – ne samo na Slovenskem – bistvene spremembe pri nastajanju, oblikovanju, izdajanju in vrednotenju literarnih del, ki sodijo v otroško in mladinsko knji-